

Overordnet analyse og plan for selskapskontroll

Våler kommune

2016-2019

Behandlet i kontrollutvalget 29.8.16.

Vedtatt i kommunestyret 12.12.16, sak 095/16

Utført av Glåmdal sekretariat IKS

Innhold

Del 1 – Innledning.....	3
1 Om dokumentet	3
2 Bakgrunn	3
3 Overordnet analyse og plan for selskapskontroll.....	4
4 Formålet med selskapskontrollen	5
5 Risiko- og vesentlighetsanalyse.....	6
5.1 Risiko- og vesentlighetsvurderinger. Begreper.	6
5.2 Kriterier for risiko- og vesentlighetsvurderinger.....	7
5.3 Metode.....	7
5.3.1 Dokumentanalyse.....	7
5.3.3 Innspill fra rådmennene	8
5.3.2 Spørreskjemaer/risikovurderinger fra selskapene	8
5.3.3 Diskusjoner i kontrollutvalget	8
Del 2 – Risikokartlegging	8
6 Overordnet eierstrategi.....	8
7 Oversikt over selskaper	9
7.1 Oversikt over selskaper innenfor koml. § 80.....	9
7.2 Oversikt over selskaper utenfor koml. § 80	9
7.3 Kommunale foretak og diverse samarbeid	10
7.4 Risiko- og vesentlighetsvurdering	12
Del 3 – Plan for selskapskontroll	15
8 Gjennomføring og rapportering av kontrollen.....	15
8.1 Gjennomføring	15
8.2 Prioritering av selskapskontroller 2016-2019	15
8.3 Rapportering.....	16
9 Avslutning.....	16
Vedlegg 1 – Oversikt over heleide selskaper.....	17
Vedlegg 2 - Oversikt over deleide selskaper	21

Del 1 – Innledning

1 Om dokumentet

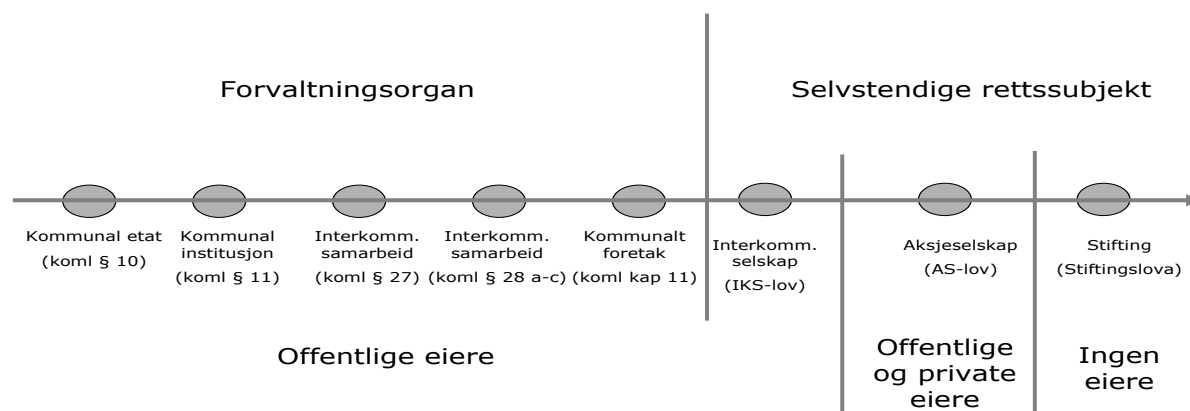
Dette dokumentet inneholder grunnlaget for den overordnede analysen i forbindelse med utarbeidelse av plan for selskapskontroll i Våler kommune. Selskapskontroll, plan for selskapskontroll og framgangsmåten som er benyttet for å utarbeide den overordnede analysen er presentert i del 1. Videre orienterer vi om de ulike bestemmelsene om selskapskontroll, hva dette består i, og hvilke virkemidler og muligheter som finnes for å gjennomføre slike kontroller. Analysen og planen er utarbeidet av Glåmdal sekretariat IKS.

I del 2 blir innsamlet informasjon om kommunens selskaper og risikokartleggingen presentert. Risikoanalysen vil utgjøre utgangspunktet for forslag til ulike selskapskontroller.

I del 3 blir forslag til prosjekter presentert, og disse skal danne grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer og endelig plan for selskapskontroll.

2 Bakgrunn

Kommunesektoren har siden slutten av 90-tallet vært preget av en økt fragmentering ved at deler av virksomheten har blitt skilt ut i foretak, interkommunalt samarbeid, interkommunale selskaper, aksjeselskaper o.l., herav ofte i form av egne rettssubjekter utenfor kommunelovens rammer. Valg av organisasjonsform legger rammene for kommunestyrets styringsmuligheter overfor fristilte selskaper, ettersom disse har egne selskapsorganer og er regulert av særskilt lovgivning, som bl.a. fastsetter forholdet mellom eierne (kommunen) og selskapsorganene. Modellen nedenfor viser ulike organisasjonsformer for kommunal virksomhet. Figuren viser at jo lenger mot høyre en går i figuren, jo svakere blir kommunestyrets innflytelse. Det går et prinsipielt skille ved overgangen mellom forvaltningsorgan og selvstendige rettssubjekt. Her opphører kommunestyrets direkte innflytelse. Derfor har man fått bestemmelser om selskapskontroll for å sikre informasjon og innsyn i heleide selskapers virksomhet (kommuneloven § 80). En stiftelse har ingen eiere, den eier seg selv. Derfor faller stiftelser utenfor den egentlige selskapskontrollen.

3 Overordnet analyse og plan for selskapskontroll

Hjemmelen for selskapskontroll følger av kommuneloven (kompl.) § 77 nr. 5, som fastsetter at kontrollutvalget skal "påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens (...) interesser i selskaper m.m.", jf. tilsvarende formulering i § 13 første ledd i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Etter § 13 annet ledd skal kontrollutvalget «minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden».

Tredje ledd fastsetter at kontrollutvalget selv kan avgjøre hvem som skal gjennomføre selskapskontrollen. Pr. i dag er ikke eierskapskontroll å anse som revisjon, så slike kontroller kan utføres også av sekretariatet og andre. Men det pågår et arbeid med å revidere kommuneloven (kommunelovprosjektet, forslag til endringer lagt fram 10.3.16¹), så det vil kunne komme endringer i flere bestemmelser rundt selskapskontroll i perioden.

Kontrollutvalgsforskriften § 13 må også ses i sammenheng med kompl. § 80, som direkte regulerer kontrollutvalgets og den som utfører selskapskontrollen sin innsynsrett i selskaper, som er fullt ut eid – direkte eller indirekte – av kommuner/fylkeskommuner.

Følgende figur viser selskapskontrollens omfang og innhold.

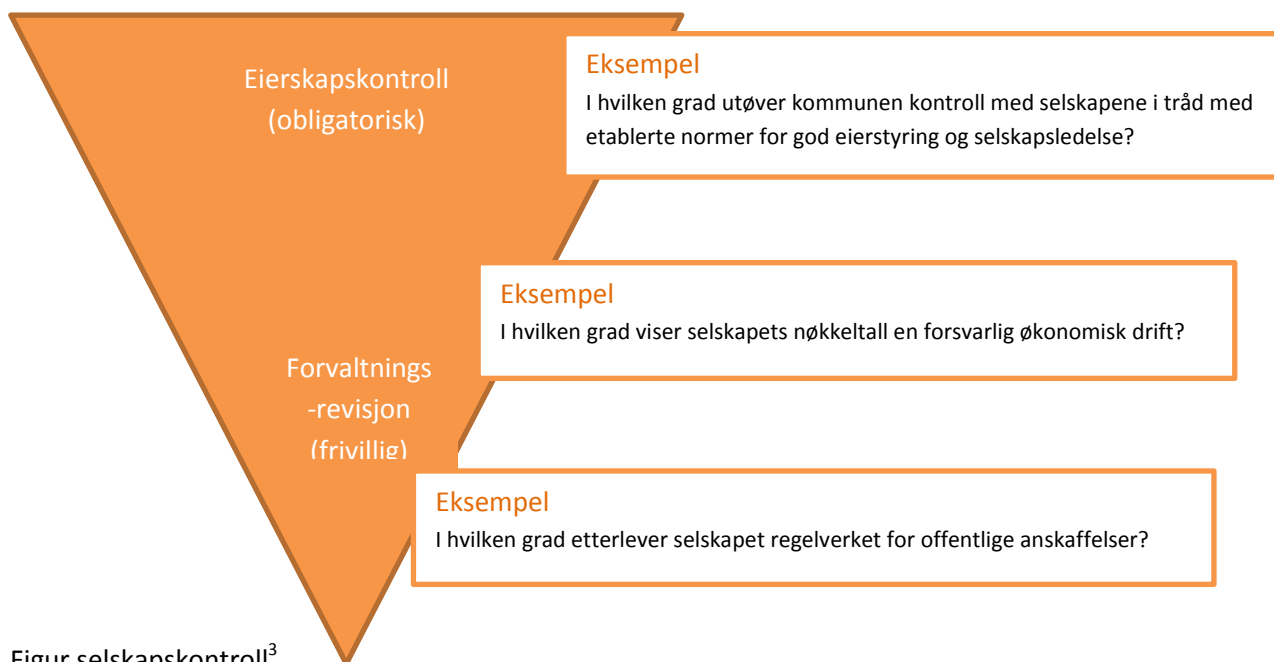

Figur: Selskapskontroll – overordnet skisse

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dep/kmd/org/styrer-rad-og-utvalg/kommunelovutvalget/id732119/>

I Kontrollutvalgsboken² side 61 er de forskjellige delene av selskapskontroll vist gjennom en slik figur:

Figur selskapskontroll³

Som nevnt ovenfor skilles det mellom den obligatoriske eierskapskontrollen og den frivillige forvaltningsrevisjonen. Det sies i kontrollutvalgsboken følgende: «Praksis tilsier at det er en glidende overgang mellom disse to hovedkategoriene, og at det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å skille mellom hva som inngår i hver av disse kategoriene». Det er dette som er forsøkt vist gjennom figuren ovenfor. Forvaltningsrevisjon skal utføres i henhold til kap. 3 i forskrift om revisjon og i henhold til god kommunal revisjonsskikk, og den må utføres av en kvalifisert og uavhengig revisor.

Selskapskontrollen omfatter både heleide og deleide selskaper, herunder også selskaper med private eiere. På grunn av at innsynsretten etter koml. § 80 er begrenset til heleide, kommunale selskaper, vil det imidlertid være forskjeller mht. hvordan selskapskontrollen kan utføres i heleide kontra deleide selskaper.

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) har utarbeidet en veileder til selskapskontroll⁴, dvs. en veileder for utarbeidelse av plan for selskapskontroll og for gjennomføring av eierskapskontroll. Som nevnt ovenfor kan selskapskontroll bestå av både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Hvis det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon, skal denne følge RSK 001, standard for forvaltningsrevisjon.

4 Formålet med selskapskontrollen

Selskapskontrollen er et middel for å påse at forvaltningen av kommunens eierinteresser fungerer tilfredsstillende i henhold til kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelle lover og regler.

² Utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet i 2015: http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Diverse_pdf-er/Kontrollutvalgsboka_-_2_utgaven.pdf

³ Kontrollutvalgsboken side 61.

⁴ NKRF: «Selskapskontroll fra a-å», 2010, s. 7

Formålet med *eierskapskontrollen* er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, utøver myndigheten slik det er fastsatt i den aktuelle virksomhetsloven samt ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller derfor utenfor denne kontrollen.

En viktig forutsetning for at kontrollutvalget kan gjennomføre eierskapskontroll, er at kommunen har tydeliggjort hvilke strategier og målsetninger kommunen har med eierskapene. Utgangspunktet for eierskapskontroller vil derfor gjerne være å undersøke om kommunen har etablert konkrete formål eller føringer for eierskapene, gjerne i form av en eierskapsstrategi eller -melding. (Kontrollutvalgsboken side 62).

Ved behov kan det også gjennomføres forvaltningsrevisjon av selskaper. I et selskap med statlige eller private eierinteresser må imidlertid dette – hvis ikke annet er avtalt mellom eierne, skje med utgangspunkt i åpne kilder fordi ikke innsynsretten etter § 80 gjelder.

Formålet med *forvaltningsrevisjonen* vil være å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En slik revisjon vil dermed ha fokus på selve aktiviteten og resultater i selskapet. Tema for forvaltningsrevisjon i selskaper vil derfor kunne være:⁵

- måloppnåelse
- offentlige anskaffelser
- habilitet
- etikk og samfunnsansvar
- arbeidsmiljø
- økonomisk drift

5 Risiko- og vesentlighetsanalyse

5.1 Risiko- og vesentlighetsvurderinger. Begreper.

Analysen er bygd på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Risiko er faren for at en uønsket hendelse, begivenhet eller situasjon skal oppstå. Vesentlighet har å gjøre med hvor store konsekvenser det vil ha dersom det negative inntreffer.

Den overordnede analysen skal brukes til å identifisere på hvilke områder risikoen er størst. I tillegg må vi ta med i vurderingen hvilke konsekvenser hendelsen vil kunne få og hvor sannsynlig er det at den oppstår. I uttrykket risiko- og vesentlighetsvurdering ligger at det skal gjøres en vurdering av, på hvilke områder det er risiko for vesentlige avvik, i forhold til vedtak, forutsetninger og mål som er satt for virksomheten.

⁵ Kontrollutvalgsboken side 62.

5.2 Kriterier for risiko- og vesentlighetsvurderinger

I et forhold til risiko er det spesielt disse forholdene som må vurderes:

- Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med kommunestyrets vedtak og forutsetninger
- Risiko for at selskapet ikke driver i tråd med lover og regler og på en økonomisk forsvarlig måte
- Risiko for at den som forvalter kommunens eierinteresser i selskapet ikke gjør dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetninger
- Risiko for at det gis uriktig informasjon til kommunen.

I tillegg til en konkret risikovurdering vil det også være viktig å vurdere selskapene ut i fra hvor vesentlige de er for kommunen. Følgende kan være aktuelt å vurdere i denne forbindelsen:

- Hvor viktig er selskapet for kommunens målsettinger?
- Har selskapet et samfunnsansvar?
- Er selskapet heleid eller deleid?
- Hvor stor andel har kommunen i selskapet (eierinteresser)?
- Bidrar selskapet til å oppnå politiske mål?
- Leverer selskapet direkte tjenester til kommunens innbyggere?
- Er selskapet et mulig gevinst- eller tapspotensiale for kommunen?
- Selskapets omdømme.

5.3 Metode

Følgende metoder er brukt for å samle inn data for å kartlegge risikoforhold knyttet til relevante selskaper og områder for selskapskontroll:

- Dokumentanalyse
- Innspill fra rådmennene (møte rådmannsutvalget og brev til rådmennene)
- Spørreskjemaer/risikovurderinger fra daglig leder/styreleder i de heleide selskapene.
- Diskusjoner i kontrollutvalget (april/mai)

5.3.1 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen bygger på en gjennomgang av selskapenes nettsider, selskapenes møtedokumenter, kommunale dokumenter, kommunens nettsider. Dokumentasjon som ikke er tilgjengelig via kommunen sine nettsider er etterspurt kommunen.

Aktuelle dokumenter kan være:

- Oversikt over alle selskapene kommunen har eierskap i
- Kommunens formål med eierskapet i de ulike selskapene dersom det er definert, eventuell eiermelding/eierstrategi dersom dette finnes
- Selskapsavtaler, vedtekter, selskapenes formål og type virksomhet
- Nøkkeltall for selskapene
- Oversikt over styrerepresentasjon i selskapene
- Annen relevant informasjon knyttet til kommunens eierskap

5.3.3 Innspill fra rådmennene

Spørsmål knyttet til risikoer i selskapene kommunen har eierandeler i, både i forhold til eierskapsforvaltning og drift av selskapet (eks. innkjøp, selvkost, intern kontroll osv.). Sekretariatsleder deltok på et rådmannsutvalg i desember 2015 og ba også om innspill fra rådmennene gjennom brev i mars 2016. Det er ingen spesielle innspill fra rådmennenes side.

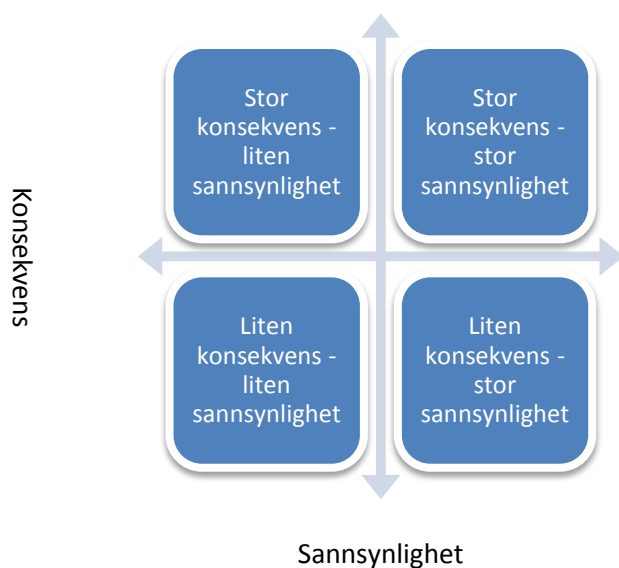
5.3.2 Spørreskjemaer/risikovurderinger fra selskapene

Sekretariatet sendte brev til daglig leder/styreleder i alle interkommunale selskaper og heleide aksjeselskaper i regionen i mars 2016, hvor det ble bedt om at de besvarte noen spørsmål og at det ble foretatt en risikovurdering i selskapet. Alle selskapene har besvart vår henvendelse.

5.3.3 Diskusjoner i kontrollutvalget

Det er gjennomført diskusjoner kontrollutvalget der kontrollutvalget diskuterer risikoer i kommunen, blant annet knyttet til eierskapsforvaltning og drift av selskapet (eks. innkjøp, selvkost, intern kontroll osv.)

I en drøfting i kontrollutvalget kan en slik modell være et hjelpemiddel for å komme fram til hvilke prioriteringer som skal foretas.

Del 2 – Risikokartlegging

6 Overordnet eierstrategi

Våler kommune har utarbeidet en eierskapsmelding for 2012. En eierskapsmelding gir en god oversikt over eierstrategi og formålet med selskapene. En god og aktiv og åpen eierstrategi vil kunne skape større tillit til kommunen som forvalter av fellesskapets interesser. En eierskapsstrategi er også en mulighet til å avklare kommunens krav og retningslinjer for styreverv o.l.

Alle kommunestyrene i regionen behandlet i 2009 dokumentet «God selskapsstyring». Dette dokumentet burde vært gjenstand for en revidering og kontrollutvalgene i regionen har anmodet

kommunestyrene om å igangsette dette arbeidet. Et slikt dokument er et godt grunnlag i arbeidet med å gjennomføre eierskapskontroller.

KS sine «Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll» er også et godt hjelpemiddel for å jobbe med selskapskontroll.

7 Oversikt over selskaper

Oversikten er i hovedsak basert på opplysninger hentet fra Våler kommunes årsberetning og årsregnskap 2015 (note 5) og kommunens eierskapsmelding fra 2012. Sistnevnte dokument er naturlig nok ikke oppdatert. Oversikten er supplert med informasjon fra Purehelp, Proff og enkelte selskapers nettsider og dokumenter. Presentasjonen er delt i tre, med heleide selskaper i kap. 7.1 (og vedlegg 1), deleide i kap. 7.2 (og vedlegg 2) og «foretak og andre samarbeid» i kap. 7.3. I kapittel 7.4 blir de heleide selskapene satt opp i en tabell, med en risiko- og vesentlighetsvurdering.

7.1 Oversikt over selskaper innenfor koml. § 80

Her viser vi en oversikt over interkommunale selskaper og heleide aksjeselskaper. Dette er selskaper som kommer inn under kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalgets innsyn i selskaper (jf. kapittel 3 ovenfor). En nærmere beskrivelse av selskapene med formål og eiere, går fram av vedlegg 1. Her er en oversikt over tidligere gjennomførte selskapskontroller.

Selskapets navn	Tidligere revisjoner (FR ⁶) (EK ⁷)
Glåmdal interkommunale voksenopplæring IKS (GIV IKS)	Ingen tidligere FR, det ble gjennomført EK i 2007 og 2013.
Glåmdal sekretariat IKS	Ingen tidligere EK eller FR.
Hedmark Revisjon IKS	Ingen tidligere EK eller FR.
Midt-Hedmark Brann og redningsvesen IKS	En selskapskontroll med flere eiere bør samordnes med de øvrige kommunene. Det er så vidt vi vet gjennomført en selskapskontroll i regi av andre kontrollutvalg, men Våler ble ikke invitert til å bli med på denne. Kontrollutvalget i Våler har ikke sett denne rapporten.
Solør Renovasjon IKS	Det er tidligere gjennomført EK i SOR IKS, både i 2008, 2011 og i 2014. Kontrollen i 2008 var både eierskapskontroll og FR knyttet til selvkost.
Eidsiva Energi AS	Det ble gjennomført en selskapskontroll i selskapet i 2013, gjennomført av Hedmark Revisjon IKS og Innlandet Revisjon IKS. Ikke bestilt av kommunene i Glåmdal.
Elverumregionens Næringsutvikling AS	Ingen tidligere FR. Det ble gjennomført EK i 2014.
Våler Vekst AS	Ingen tidligere FR. Det ble gjennomført EK i 2009..

7.2 Oversikt over selskaper utenfor koml. § 80

Dette er selskapene som er deleide, dvs. som også har private eiere. Dette vil si at kommunen har ikke mer innsynsrett i enn de øvrige aksjonærene. Kommuneloven § 80 kommer ikke til anvendelse. Kommunen kan likevel gjennomføre begrensede selskapskontroller ut fra offentlige dokumenter, i den grad disse kan gi opplysninger om i hvilken grad selskapet opptrår med eiernes intensjon, om

⁶ FR= forvaltningsrevisjon

⁷ EK-eierskapskontroll

rapporteringen fra selskapet samsvarer med retningslinjer, etc. En nærmere beskrivelse av selskapene med formål og eiere, går fram av vedlegg 2.

Det ble i 2015 gjennomført en «overordnet selskapskontroll» knyttet til kommunens håndtering av deleide selskaper, så vi tar ikke med noen vurdering av disse selskapene i denne omgangen.

7.3 Kommunale foretak og diverse samarbeid

Stiftelser, kommunale foretak, vertskommunesamarbeid, interkommunalt samarbeid (som ikke er egne rettssubjekter) og eventuelt andre samarbeid/foreninger er ikke omfattet av regelverket om selskapskontroll, men er likevel her for å gi en bedre oversikt over kommunens interesser.

Når det gjelder kommunale foretak, fører kontrollutvalget tilsyn med dette på lik linje som for kommunen. I forhold til vertskommunesamarbeid og interkommunalt samarbeid (som ikke er egne rettssubjekter), er det hhv. vertskommunens eller kontorkommunens kontrollutvalg som har tilsynsansvaret. For øvrige organisasjoner har ikke kontrollutvalget noe tilsynsansvar. Det som står under «andre interkommunale samarbeid» er samarbeid hvor det ikke går klart fram hvordan samarbeidet er organisert. Stiftelser har ingen eiere, de eier seg selv.

Vertskommunesamarbeid (kompl. § 28)

- Elverum interkommunale legevakt (Elverum, Åsnes og Våler, Elverum er vertskommune).
- Hamar Krisesenter (Hamar, Ringsaker, Løten, Stange, Elverum, Engerdal, Våler, Trysil og Åmot kommune, Hamar er vertskommune).
- Kompetansesenter landbruk/landbrukskontor (Åsnes og Våler, Våler er vertskommune).
- Regionalt innkjøp (RIIG) (Eidskog (har nylig meldt seg ut), Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler og Åsnes, Kongsvinger er vertskommune)
- Samfunnsmedisin i Solør (Grue, Åsnes, Våler, Grue er vertskommune)
- Solør Barneverntjeneste (Grue, Våler og Åsnes, Åsnes er vertskommune)

Interkommunalt samarbeid (kompl. § 27, ikke eget rettssubjekt)

- IKA-Opplandene IKA (er et interkommunalt arkivdepot for kommuner i Hedmark og Oppland, interkommunalt samarbeid, men Oppland fylkeskommune som kontorkommune)
- Regionrådet i Glåmdal (Hedmark fylkeskommune, Eidskog kommune, Grue kommune, Kongsvinger kommune, Nord-Odal kommune, Sør-Odal kommune, Våler kommune og Åsnes kommune) («Samarbeidsorgan»).
- Solørfondet (Grue, Våler og Åsnes, kontorkommune Åsnes (?)).

Andre interkommunale samarbeid (?)

- Frisklivssentralen i Solør (Grue, Våler og Åsnes, kontorsted er Åsnes).
- Interkommunalt geodatasamarbeid (GIS-samarbeid) (Elverum Våler og Åsnes) (Statens kartverk er sekretariat)
- Nødalarmtjenesten 110-sentralen. Alarmsentral Brann Innlandet dekker 46 kommuner i Hedmark og Oppland fylker. Regionen er sammenfallende med Innlandet politidistrikt. Elverum kommune er vertskommune for drift av regional 110-sentral for Innlandet. Elverum

kommune har delegert driftsansvaret for 110- sentralen til Midt Hedmark brann og Redningsvesen IKS.

Stiftelser

- Fredheim vernehjem.
- Stiftelsen Våler bo- og servicesenter
- Teater Innlandet.
- Våler kommune legat

7.4 Risiko- og vesentlighetsvurdering

Selskapets navn	Vesentlighet iht. pkt. 5.2	Risikoelementer iht. pkt. 5.2	Andre risikoelementer/vurderinger ¹ Sannsynlighet/konsekvens	Annet	Oppsummering
Glåmdal interkommunale voksenopplæring IKS (GIV IKS)	Selskapet er vesentlig for kommunen ut fra alle kulepunktene, med unntak av nest siste kulepunkt (gevinst eller tap for kommunen)	Liten risiko i forhold til disse fire kulepunktene.	Risiko: Kompetanse og kultur. <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Middels Konsekvens: Middels til stor. 	Selskapet har foretatt risikoevaluering i forhold til drift, økonomi og misligheter.	Ikke aktuelt med EK Aktuelle FR: <ul style="list-style-type: none"> kompetanse og kultur
Glåmdal sekretariat IKS				Ikke vurdert	Hvis kontrollutvalgene ønsker en EK eller FR, må dette utredes av andre.
Hedmark Revisjon IKS	Selskapet er vesentlig for kommunen, ut fra de tre første kulepunktene, samt femte og siste kulepunkt.	Liten risiko i forhold til disse fire kulepunktene.	Risiko: Helsebelastning og kapasitet <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Middels Konsekvens: Middels. Risiko: IKT-koordinering <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Middels Konsekvens: Middels. 		Det er ikke tidligere gjennomført EK, så dette kan være aktuelt.
Midt-Hedmark Brann og redningsvesen IKS	Selskapet er vesentlig for kommunen ut fra alle kulepunktene, med unntak av nest siste kulepunkt (gevinst eller tap for kommunen) og fjerde kulepunkt (kommunens andel er på 10 %)	Liten risiko i forhold til disse fire kulepunktene.	Risiko: HMS, holdninger og verdier <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Middels til stor Konsekvens: Middels Risiko: Kvalitet på tjenesten/ kompetanse og ferdighet <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Middels Konsekvens: Stor Risiko: IT- og informasjonssikkerhet <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Liten til middels Konsekvens: Stor 	Representantskapets ordfører og brannsjef mener det bør gjennomføres en forvaltningsrevisjon i selskapet etter 10 års drift (etablert 2005) (sak 07/16 i representantskapet) Ønsket om FR knyttet til økonomi og effektivitet)	EK med FR knyttet til <ul style="list-style-type: none"> Kvalitet på tjenesten/ kompetanse og ferdighet
Solør Renovasjon IKS (SOR)	Selskapet er vesentlig for kommunen ut fra alle kulepunktene, med unntak	Liten risiko i forhold til disse fire kulepunktene.	Risiko: Helsebelastning <ul style="list-style-type: none"> Sannsynlighet: Middels. Konsekvens: Middels 		Ikke aktuelt med EK Aktuelle FR: <ul style="list-style-type: none"> HMS og arbeidsmiljø

¹ Vurdert bl.a. på bakgrunn av dokumentanalyser

Selskapets navn	Vesentlighet iht. pkt. 5.2	Risikoelementer iht. pkt. 5.2	Andre risikoelementer/vurderinger ¹ Sannsynlighet/konsekvens	Annet	Oppsummering
	av nest siste kulepunkt (gevinst eller tap for kommunen)		Risiko: Forurensning <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Middels• Konsekvens: Middels til stor Risiko: Brann <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Middels• Konsekvens: Middels til stor Risiko: Selvkostberegning <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Liten• Konsekvens: Middels Risiko: Lov om offentlige anskaffelser. <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Middels• Konsekvens: Middels		<ul style="list-style-type: none">• lov om offentlige anskaffelser
Eidsiva Energi AS	Selskapet er vesentlig i forhold til samfunnsansvar og flere av de øvrige kulepunktene, men kommunen eier så liten del av selskapet at det ut fra et vesentlighetsaspekt ikke anses hensiktsmessig å gjennomføre selskapskontroll	Selskapet er ikke vurdert i forhold til risiko.			Et stort selskap med potensielt store risikoer, men er ikke vurdert av oss i denne sammenhengen på grunn av kommunens andel i selskapet 0,026 %.
Elverumregionens Næringsutvikling AS	Kommunen eier 33,33 %. Selskapet er vesentlig ut fra de fleste kulepunktene, med unntak av det tredje siste kulepunktet.	Middels risiko fordi resultatet av selskapets drift ikke er så synlig til enhver tid.	Risiko: Kompetanse og kultur. <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Middels• Konsekvens: Middels.		Ikke aktuelt med EK Aktuelle FR: <ul style="list-style-type: none">• kompetanse og kultur
Våler Vekst AS	Selskapet er vesentlig for	Liten risiko i forhold til	Risiko: Kompetanse og kultur.	Selskapet har et	Ikke aktuelt med EK

Selskapets navn	Vesentlighet iht. pkt. 5.2	Risikoelementer iht. pkt. 5.2	Andre risikoelementer/vurderinger ¹ Sannsynlighet/konsekvens	Annet	Oppsummering
	kommunen ut fra alle kulepunktene.	disse fire kulepunktene.	<ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Middels• Konsekvens: Middels. Risiko: Kvalitet på varer og tjenester. <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Middels.• Konsekvens: Middels. Risiko: Brann <ul style="list-style-type: none">• Sannsynlighet: Liten til middels• Konsekvens: Stor. <p>Generell risiko er manglende henvisninger fra NAV=økonomisk risiko/fortsatt drift</p>	system for kvalitetssikring av velferdstjenester med ekstern revisjon og sertifisering (QUASS). Selskapet har også innført LEAN.	Aktuelle FR: <ul style="list-style-type: none">• kompetanse og kultur

Del 3 – Plan for selskapskontroll

8 Gjennomføring og rapportering av kontrollen

På bakgrunn av informasjonen som er samlet inn gjennom dokumentanalyse, spørreskjema, innspill fra rådmennene og prosessmøte i kontrollutvalget, er det utarbeidet forslag til selskapskontrollprosjekter. For de foreslåtte selskapskontrollprosjektene er det angitt kriterier i henhold til de momentene som er listet opp i 5.2.

Det er viktig å understreke at risiko- og vesentlighetsvurderinger er skjønnsmessige vurderinger basert på foreliggende informasjon, og at kontrollutvalget kan vurdere risikoene knyttet til selskapene ulikt fra det som er foreslått her.

Det er kontrollutvalget som skal vurdere og prioritere de ulike områdene, og foreslå rekkefølgen for selskapskontrollprosjekter i den planen som blir lagt frem for kommunestyret. Kommunestyret fatter endelig vedtak. Eventuell forvaltningsrevisjon i selskaper legges også inn i plan for forvaltningsrevisjon.

8.1 Gjennomføring

Kontrollutvalget vurderer årlig omfanget av selskapskontroller og hvilke kontroller som skal gjennomføres med utgangspunkt i plan for selskapskontroll. Utvalget kan, i den grad det finner det nødvendig, be om at aktuelle selskaper oversender relevante dokumenter iht. kommuneloven § 80. Kontrollutvalget kan gjøre endringer i planen, hvis forutsetningene skulle endre seg.

Kontroller i selskaper som har flere eierkommuner, bør i størst mulig grad koordineres.

Flere av selskapene kommunen eier, eies ofte sammen med andre kommuner. Dersom kontrollutvalget planlegger å gjennomføre kontroll i et selskap kommunen eier sammen med en eller flere andre kommuner, kan det fremgå av planen om kontrollutvalget ønsker å samordne selskapskontrollen med de andre eierne. (Kontrollutvalgsboken side 85)

8.2 Prioritering av selskapskontroller 2016-2019

I oversikten nedenfor er det foreslått kontroller ut fra de opplysningene som foreligger for perioden 2016-2019. Det går fram av oversikten hvilke kontroller som er foreslått. Hvilke kontroller som skal gjennomføres når, vil gå fram av kontrollutvalgets årsplan, på bakgrunn av foreslåtte ressurser.

Det anbefales at planen revideres etter to år.

Selskap	Kontroller	Kommentarer
Solør Renovasjon	<ul style="list-style-type: none">Forvaltningsrevisjon	Lov om offentlige anskaffelser.
Våler Vekst	<ul style="list-style-type: none">Forvaltningsrevisjon	Kompetanse og kultur og ivaretagelse av brukerne.
Midt Hedmark brann og redningsvesen IKS	<ul style="list-style-type: none">EK med FR knyttet til Kvalitet på tjenesten/ kompetanse og ferdighet	Under forutsetning av at det blir med andre kommuner på bestillingen. Sekretariatet tar kontakt med de øvrige sekretariatene.

8.3 Rapportering

Rapport etter gjennomført selskapskontroll sendes fra utøver til kontrollutvalget. Etter kontrollutvalgets behandling sendes rapporten kommunestyret.

Kontrollutvalget rapporterer om gjennomførte selskapskontroller og resultatet av disse i sin årsrapport som legges fram for kommunestyret. Hvis kontrollutvalget har gjort endringer i plan for selskapskontroll, jf. punktet om "Gjennomføring (pkt. 8.1), som nevnt ovenfor, skal dette framgå av årsrapporten.

Eventuelle anbefalinger etter gjennomført selskapskontroll følges opp av kontrollutvalget. Oppfølgingen rapporteres til kommunestyret gjennom kontrollutvalgets årsrapport.

9 Avslutning

Med regelverket om selskapskontroll sikres de folkevalgte bedre tilsyn og kontroll med den delen av den kommunale virksomheten som er organisert som interkommunale selskaper eller aksjeselskaper. Men kontroll og tilsyn er ikke bare spørsmål om behov og mulighet, men også om kontrollvilje. Avgjørende for om kommunen har tilfredsstillende kontroll og tilsyn med sine fristilte virksomheter, vil til syvende og sist være om det er politisk vilje til kontroll med virksomhetene. I dette ligger at det stilles midler til disposisjon for kontrollutvalget for gjennomføring av selskapskontroll.

For kommunestyret som øverste ansvarlige organ i kommunen vil det også være viktig hele tiden å vurdere om de organisasjonsformer som kommunen har valgt for sin virksomhet, er egnet til å fremme de mål og verdier for kommunens virksomhet som kommunestyret mener er viktige.

Våler, 29.8.16

Hans J. Finne

leder av kontrollutvalget

Torgun M. Bakken

sekretariatsleder

Vedlegg 1 – Oversikt over heleide selskaper

Selskapets navn	Selskapets formål eierstyring ⁹	Eierandel	Kommentarer
Glåmdal interkommunale voksenopplæring IKS (GIV IKS)	Formål: A. GIV skal bidra til å utvikle den voksne befolkningens kompetanse i regionen, ved å legge til rette og gi opplæring, slik at flest mulig kan delta i et stadig mer kompetanseintensivt arbeids og samfunnsliv. B. Gjennom samarbeidet skal eierne sikres et godt fagmiljø med kompetente lærekrefter. C. GIV kan tilby opplæringstjenester til virksomheter som ikke er eiere i selskapet. Eierstyring (forkortet): GIV skal være den foretrukne leverandør av voksenopplæringen i kommunen.	6,22 %	Oversikt eiere: Hedmark Fylkeskommune 28,11 % Kongsvinger Kommune 28,11 % Sør-Odal Kommune 11,42 % Eidskog Kommune 9,90 % Grue Kommune 8,43 % Nord-Odal Kommune 7,81 % Våler Kommune 6,22 %
Glåmdal sekretariat IKS	Formål: Glåmdal sekretariat IKS har som oppgave å ivareta sekretærfunksjonen for kommunenes kontrollutvalg fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet med hjemmel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven § 77 nr. 11). Eierstyring (forkortet): Bistå kontrollutvalgene slik at de kan få utført sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.	14 %	Oversikt eiere: Kongsvinger Kommune 15 % Åsnes Kommune 15 % Våler Kommune 14 % Sør-Odal Kommune 14 % Eidskog Kommune 14 % Grue Kommune 14 % Nord-Odal Kommune 14 % Utfordringer/fokusområder i eiermeldingen for 2012 (forkortet): Kompetanse og sårbarhet
Hedmark Revisjon IKS (omtalt som Glåmdal Revisjon IKS i eiermeldingen, omdannet til Hedmark Revisjon IKS fra 1.1.2014)	Formål: Glåmdal revisjon har som oppgave å utføre revisjon i deltakende kommuner i henhold til Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992, § 60 pkt. 39 (dette er feil henvisning, gammel lov, de skal være §§ 78 og 79) Eierstrategi: Kommunestyret slutter seg til forslaget om at selskapet slåes	2 %	Oversikt eiere: Hedmark Fylkeskommune 18 % Hamar Kommune 14 % Ringsaker Kommune 14 % Elverum Kommune 9 % Stange Kommune 8,5 % Kongsvinger Kommune 7,5 % Åsnes Kommune 4 % Trysil Kommune 3,5 % Sør-Odal Kommune 3,5 % Løten Kommune 3 % Eidskog Kommune 3 %

⁹ Opplysningene er i all hovedsak hentet fra kommunens eierskapsmelding fra 2012..

Selskapets navn	Selskapets formål eierstyring ⁹	Eierandel	Kommentarer
	sammen med Hedmarken revisjon IKS i juni 2013.		Grue Kommune 2,5 % Åmot Kommune 2,5 % Nord-Odal Kommune 2,5 % Våler Kommune 2 % Stor-Elvdal Kommune 1,5 % Engerdal Kommune 1 %
Midt Hedmark brann og redningsvesen IKS	Formål: Dekke kommunens behov, plikter og oppgaver i forbindelse med ulykkes- og katastrofesituasjoner som brann, redning, drukning og akutt forurensing. Feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Eierstyring: God beredskap på brann/ulykker. Redning, skadereduksjon og forebyggende arbeid på sentrale områder. Spisskompetanse og spesialutstyr skal brukes til løsning av oppgavene, herunder fremtidsrettet bruk av datateknologi. Effektiv ledelse og organisering av brann- og redningsaksjoner. Samspill mellom desentralt plassert mannskaper i kommunene skal utnyttes godt for å nå fastsatte mål.	10 %	Oversikt eiere: Elverum Kommune 30,5 % Trysil Kommune 14,9 % Tynset Kommune 10,8 % Våler Kommune 10,0 % Rendalen Kommune 7,0 % Stor-Elvdal Kommune 7,0 % Alvdal Kommune 6,3 % Folldal Kommune 5,3 % Engerdal Kommune 4,7 % Tolga Kommune 3,5 % Utfordringer/fokusområder i eiermeldingen for 2012: : innføring av nødnett som innebærer sammenslåing av flere sentraler. Nødnettet skal være operativt i månedsskiftet oktober/november.
Solør Renovasjon IKS (SOR IKS)	Formål: Aktør innen avfallssektoren gjennom håndtering av avfall, og kan etablere, eie og drive anlegg for renovasjon i de deltagende kommuner etter myndighetenes krav. SOR kan tegne selskaper som er organisert i henhold til aksjeloven, alene eller i samarbeid med andre, opprette samarbeid eller IKS med andre kommuner eller IKS, og påta seg oppgaver for andre kommuner eller selskap. Eierstyring: Selskapet skal på eget initiativ løpende vurdere aktuelle sider ved avfallssektoren og spørsmål knyttet til renovasjon, gjenvinning og omsetning, og komme med tilrådninger om nye tiltak eller endringer som eierne og myndighetene stiller.	23 %	Oversikt eiere: Åsnes Kommune 46 % Grue Kommune 31 % Våler Kommune 23 % Utfordringer/fokusområder i eiermeldingen for 2012: Økning i antall fraksjoner/avfallstyper.
Eidsiva Energi AS	Selskapets formål: a) Kraftproduksjon og tilknyttede tjenester i	0,026 %	Oversikt eiere: Hedmark Fylkeskraft AS 22,08 % Hamar Energi Holding 22,08 %

Selskapets navn	Selskapets formål Eierstyring ⁹	Eierandel	Kommentarer
	<p>Innlandets hoved-vassdrag og i Orklavassdraget.</p> <p>b) Nettvirksomhet og detaljsalg av kraft i nåværende nettområde og tilgrensede nettområder, herunder regionalnett i Hedmark og Oppland fylker samt virksomhet innen beslektet infrastruktur i Innlandet.</p> <p>c) Fortsettelse av eller inntreden i annen virksomhet som har nær og fordelaktig sammenheng med kraftproduksjon i nevnte vassdrag, og/eller nettvirksomhet og annen infrastruktur eller detaljsalg i nåværende eller tilgrensede områder.</p> <p>d) Produksjon og distribusjon av bioenergi i Innlandet.</p> <p>e) e)Deltakelse i virksomhet som har nær og fordelaktig sammenheng med forannevnte virksomheter.</p> <p>Selskapet vurderes som avgjørende viktig for kommunen. Selskapet bidrar til en positiv utvikling av næringslivet i innlandet kommunalt og kommunen skal derfor fortsatt være eier. Finansielt yter selskapet et årlig utbytte som styrker kommunens evne til å yte kommunale tjenester til innbyggerne.</p>		<p>Lillehammer og Gausdal Energiverk Holding AS 16,77 %</p> <p>Ringsaker kommune 14,83 %</p> <p>Oppland Fylkeskraft AS 9,39 %</p> <p>Andre 14.85 %</p> <p>Gjøvik kommune</p> <p>Løten kommune</p> <p>Østre Toten kommune</p> <p>Elverum Energi AS</p> <p>Åmot kommune</p> <p>Trysil kommune</p> <p>Engerdal Energi Holding AS</p> <p>Nord-Fron kommune</p> <p>Ringebu kommune</p> <p>Øyer kommune</p> <p>Stor-Elvdal kommune</p> <p>Nord-Odal kommune</p> <p>Øystre Slidre kommune</p> <p>Vestre Slidre kommune</p> <p>Vang kommune</p> <p>Lesja kommune</p> <p>Kongsvinger kommune</p> <p>Åsnes kommune</p> <p>Eidskog kommune</p> <p>Sør-Odal kommune</p> <p>Grue kommune</p> <p>Våler kommune</p> <p>Skjåk kommune</p>
Elverumsregionens Næringsutvikling AS (ERNU AS)	<p>Formål: Å være kommunene Elverum, Våler og Åmot sitt felles organ for å utvikle en integrert, attraktiv og synlig region med vekst i befolkning og verdiskapning. Selskapet skal særlig fokusere på utvikling av samarbeid og prosjekter i grensesnittet mellom privat næringsliv, offentlige virksomheter, kommunene og høgskole/forskning.</p> <p>Eierstyring: Prosjektstrategi vellykket. Arbeides med å videreutvikle samspillet mellom den nye Sør-Østerdal</p>	33,33 %	<p>Oversikt eiere:</p> <p>Våler Kommune 33.33 %</p> <p>Åmot Kommune 33.33 %</p> <p>Elverum Kommune 33.33 %</p> <p>Utfordringer/fokusområder i Eiermeldingen for 2012:</p> <p>Reiseliv, samfunnssikkerhet og samspill mellom offentlige og private aktører for å skape best mulig rammebetingelser for generell næringsutvikling.</p>

Selskapets navn	Selskapets formål Eierstyring ⁹	Eierandel	Kommentarer
	Næringshage, ERNU og nærings sjefene. Herunder vil også samspillet med Solør Næringshage bli tatt inn.		
Våler vekst AS	<p>Formål: Bidra til å øke opplevelsen av egen livskvalitet for sine deltakere og ansatte. Gjennom produksjon skal selskapet tilby varig tilrettelagte arbeidsplasser for yrkeshemmede, samt gjennom avklaring og kvalifisering bidra til at mennesker med bistandsbehov kan delta i ordinært arbeid eller annen meningsfylt aktivitet.</p> <p>Eierstyring: Arbeide med å bygge omdømme gjennom kommunikasjon og strategiske partnerskap. Videreutvikle bedriftens kompetanse i takt med brukernes og øvrige interesseparters behov. Utrede nye muligheter i eksisterende og fremtidige markeder innenfor fagområdet. Sertifiseres og re-sertifiseres i henhold til kvalitetsstandard eQuass assurance. Etablere nye økonomiske bærekraftige produksjonslinjer som skal understøtte våre primæroppgaver, varige tilrettelagte arbeidsplasser og arbeidsrettet rehabilitering.</p>	100 %	<p>Utfordringer/fokusområder i Eiermeldingen for 2012: Nav har vært tilbakeholdne med innsøking av deltakere, og har derfor ikke hatt fullt belegg på plassene. Tilskudd fra NAV gis etter hvor mange deltakere som til enhver tid er inne på tiltak. Bedriften er avhengig av annen inntekt – produksjon av brøytstikkere, men dette er sesongbetont</p>

Vedlegg 2 - Oversikt over deleide selskaper

Selskapets navn	Selskapets formål ¹⁰	Eierandel	Kommentarer
Destinasjon Sør-Hedmark AS	Formål: Et aksjeselskap som skal være et felles markedsføringsorgan og ivareta reiselivsinteressene for de 7 Glåmdals-kommunene. Øke trafikken til området, samt stimulere og styrke den samlede reiselivsnæringens lønnsomhet og konkurranseevne. Eierstyring:	2,3 %	Oversikt eiere: Purehelp: Odal Næringshage Utvikling AS 25 % Grue Næringssselskap AS 25 % Solør Næringshage AS 25 % Magnor Næringshage AS 25 % Eiermeldingen til Kongsvinger sier slik: Solør Næringshage AS 9 % Grue Næringssselskap AS 9 % Odal Næringshage Utvikling AS 9 % Magnor Næringshage AS 9 % Kongsvinger kommune 9 % Åsnes kommune 6,8 % Grue kommune 4,5 % Øvrige (31) 43,7 %
NAF trafiksenter AS	Formål: Ta sikte på å bli et ledende kompetansesenter i Norge for en allsidig trafikkopplæring med et baneanlegg for alle trafikantgrupper. Hovedvekten legges på en holdningsskapende arbeid ved trafiksikkerhet- og risikoopplæring på lukket bane- og perfektjonering i andre kjøreferdigheter som kreves for en sikker, effektiv og miljøvennlig vegtransport. Det legges vekt på en hensiktsmessig utbygging av baneanlegg, innkvarterings- og fritidsanlegg med muligheter for andre aktiviteter som er integrert del av trafiksenterets virksomhet. Eierstyring:	10,35 %	Oversikt eiere: Naf AS 50,27 % Hedmark Fylkeskommune 24,08 % Våler Kommune 10,35 % Kongelig Norsk Automobilklub 5,57 % Frode Alhaug AS 1,99 % Andre 7,74 % Utfordring 2012: Satsning på obligatoriske sikkerhetskurs på bane, EU`s yrkessjåførdirektiv, events, arrangementer og utleie av anlegget.
Braskereidfoss kornsilo SA		23 andeler	
Biblioteksentralen SA		4 andeler	

¹⁰ Opplysningene er i all hovedsak hentet fra kommunens eierskapsmelding fra 2012..